

BE-A0511_107060_106811_DUT

Archief van de schepenbank, van
cijnshoven en van het dorpsbestuur van
Ranst en Millegem, 1342-1796.

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:.....	3
Raadpleging en gebruik.....	4
Voorwaarden voor de raadpleging.....	4
Voorwaarden voor de reproductie.....	4
Fysieke kenmerken en technische vereisten.....	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief.....	5
Archiefvormer.....	5
Naam.....	5
Geschiedenis.....	5
Archief.....	5
Geschiedenis.....	5
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN.....	7
I. Eerste reeks.....	7
A. Bestuur.....	7
3 - 5 Gecombineerde zetboeken van Ranst en Millegem. 1764-1796.....	7
6 - 7 Zetboeken XXste penning en koningsbede. 1769-1796.....	7
10 - 11 Diverse documenten en dubbels van rekeningen. 18de eeuw.....	8
B. Gerecht.....	8
C. Kerk en Armen.....	8
20 - 21 Registers van kerkrekeningen van Ranst en Millegem. 1768-1795.....	8
II. Tweede reeks.....	10
III. Charters.....	11
--- Zie charterdoos nummer 18.....	11
--- Zie charterdoos nummer 19.....	11

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:
Oud Gemeentearchief Ranst en Millegem

Periode:
1342 - 1796

Archiefbloknummer:
BE-A0511.483

Omvang:
• Laatste bestanddeelnummer: 31.00
• Omvang geïndexiseerd: 2.12 m

Archiefbewaarplaats:
Rijksarchief te Antwerpen

Archiefvormers:
Schepensbank, Cijnshoven en Dorpsbestuur van Ranst (en Millegem), 1200-1795

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

De documenten vermeld in deze inventaris zijn openbaar en vrij raadpleegbaar.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefdocumenten gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

FYSIEKE KENMERKEN EN TECHNISCHE VEREISTEN

Om verdere gebruiksschade te voorkomen kunnen sommige originelen niet langer geraadpleegd worden. Dit is in de inventaris aangeduid als, in slechte staat of in zeer slechte staat.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Schepenbank, cijnshoven en dorpsbestuur van Ranst en Millegem

GESCHIEDENIS

De oorsprong van het domein lag in de kern Millegem, die later overvleugeld werd door het gehucht Ranst. Het was een allodiaal domein in handen van het plaatselijk geslacht van Ranst, een jongere tak van de Berthouts. Vermoedelijk op het einde van de 12de eeuw raakte het domein verdeeld in twee grondheerlijkheden: Doggenhout -sedert 1618 in bezit van de familie de Fourneau- en Zevenbergen -in bezit van de families Houtappel (1609), de Deckere (1642), Le Roy (1667), Vecquemans (1722) en de Gilman (1766)-. De middele en hoge rechtspraak kwam aan de hertog van Brabant, die het in 1505-1558 aan de heer van Doggenhout, die ook de heerlijkheid Millegem bezat, overdroeg. Na veelvuldige bevoegdheidsbetwistingen werd er in 1639 tussen beide heren een overeenkomst gesloten. De heer van Doggenhout benoemde de schout en schepenen, die tevens als meier en laten van Doggenhout zouden optreden. De heer van Zevenbergen kon deze schepenen ook als laten van Zevenbergen aanstellen. Deed hij dat niet dan zouden deze laten om beurten benoemd worden door de heren van Doggenhout en Zevenbergen. In de 16de-18de eeuw werd de ene bank meestal "laathof van de twee heren van Ranst" genoemd. Op het einde van de 18de eeuw worden zij schepenen "van Ranst en Millegem" genoemd en gingen te hoofde bij de Hoofdbank van Zandhoven.

Er waren afzonderlijke leenhoven van Millegem, Doggenhout en Zevenbergen. Ook was er in Ranst een vrij belangrijk laat- en cijnshof Ter Strypen, een Brabants leen.

Ranst behoorde tot het kwartier Zandhoven.

ARCHIEF

GESCHIEDENIS

De laatste secretaris van de schepenbank weigerde in 1796 het archief over te dragen aan het nieuwe Franse bestuur. Dit verklaart waarschijnlijk waarom er zo uitzonderlijk weinig documenten zijn bewaard. Ook zou bij een brand omstreeks 1854, die het ganse dorpscentrum, kerk inbegrepen, in de as legde zeer veel archief verloren zijn gegaan. Er zijn inderdaad zeer weinig documenten bewaard, zelfs de schepenprotocollen zijn - op enkele jaren na - volledig verloren. Het oude nummer "Bijvoegsel 2" is ingelast in het "archief van de Sint-Pancratiuskerk te Ranst".

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

I. EERSTE REEKS

A. BESTUUR

1	Diverse documenten. 17de-18de eeuw.	1 pak
	a. Inventarissen van de papieren van Ranst, Millegem en kwartier van Zandhoven, lande van Antwerpen.	
	b. Diverse documenten.	
2	Diverse documenten. 18de eeuw.	1 pak
	a. Militaire zaken, 18de eeuw.	
	b. Proces tussen de regeerders van Ranst tegen Peeter Dirckx, 1791.	
	c. Diverse documenten.	
3	3 - 5 GECOMBINEERDE ZETBOEKEN VAN RANST EN MILLEGEM. 1764-1796. 1764-1778.	1 deel
4	1778-1786.	1 deel
5	1787-1796.	1 deel
6	6 - 7 ZETBOEKEN XXSTE PENNING EN KONINGSBEDE. 1769-1796. XXste penning 1769, koningsbede 1770 - XXste penning 1784, koningsbede 1785.	1 deel
7	XXste penning 1785, koningsbede 1786 - XXste penning 1795, koningsbede 1796.	1 deel
8	Collecteboek. 1737-1748.	1 deel
9	Register inhoudende telling personen, hoornvee, enz. 1787-1797.	1 deel

-
- 10 - 11 DIVERSE DOCUMENTEN EN DUBBELS VAN REKENINGEN.
18DE EEUW.
18de eeuw.
- 10 1 pak
- 11 Vervolg, 18de eeuw. 1 pak
- B. GERECHT*
- 12 Klappers op het register van Ranst en Millegem. 1773-1778, 1779-1796. 2 katernen
- 13 Register van staten en rekeningen. 1774-1794. 1 deel
- 14 Schepenregister van Ranst. 1773-1775. 1 deel
- 15 Schepenakten. 18de eeuw. 1 pak
- 16 Wezen, sterfhuizen en koopboeken. 18de eeuw. 1 pak
- 17 Arresten. 1708-1776. 1 pak
- 18 Gerechtsrollen. 1770-1789. 1 deel
- 19 Processtukken. 17de-18de eeuw. 1 pak
- C. KERK EN ARMEN*
- 20 - 21 REGISTERS VAN KERKREKENINGEN VAN RANST EN MILLEGEM. 1768-1795.
Ranst. 1768-1795.
- 20 1 deel
- 21 Millegem. 1768-1795. 1 deel
- 22 Register van armenrekeningen van Ranst en Millegem. 1767-1795.

---

1 deel

23

Diverse documenten rakende kerk en armen. 18de eeuw.

1 omslag

- 24 II. TWEEDE REEKS
Zet- en lastboeken. [1761-1763?].
1 pak
- 25 Diverse documenten. 1560-1789.
1 omslag
- a. Kopij van rentebrieven, 1560.
  - b. en c. Uittreksels uit de rekeningen, 1644, 1652.
  - d. Aangifte der paarden, 1694.
  - e. Slot van rekeningen, 1750.
  - f. Relaes, 1789.
  - g. Verzoekschrift, 1652.
- 26 Diverse documenten rakende notaris Carolus Josephus Pick. 18de eeuw.
1 omslag
- 27 Cijnsboeken. 15de-18de eeuw.
1 pak
- 28 Diverse documenten, onder andere betreffende de tienden. 16de-18de eeuw.
1 pak
- 29 Verzoekschrift aan de schepenen. 1672.
2 stukken
- 30 Rekeningen van notaris Corvers te Antwerpen van een cijns toebehorende aan de markies de la Verne de Rodes en de graaf van Rijckel. [1763-1768?].
1 omslag
- 31 Cijnsboek van het ridderlijk hof van Zevenbergen tot Ranst. 1769-1770.
1 deel

III. CHARTERS

--- ZIE CHARTERDOOS NUMMER 18.

- 739 Feb. 1342, 1359.
- 740 1403.
- 741 1431.
- 742 1458.
- 743 Schepenbrief van Ranst. 4 feb. 1461.
- 744 1478.
- 745 1492.
- 746 1514.
- 747 Brief van de Officiaal van Kamerijk te Brussel. 18 apr. 1518.
- 748 Gezworen laten van Ranst. 23 jan. 1530.
- 749 1530.
- 750 Gezworen laten van Ranst. 28 feb. 1535.
- 751 Leenhof van Brabant, Leen Ter Strype. 5 apr. 1535.
- ZIE CHARTERDOOS NUMMER 19.
- 752 Schepenbrief van Antwerpen? 14 mei 1535.
- 753 Schepenbrief van Tienen. 16 juni 1537.
- 754 Gezworen laten van Ranst. 10 nov. 1541.
- 755 Schepenbrief van Antwerpen. 1 apr. 1542.
- 756 Gezworen laten van Ranst. 20 juni 1544.
- 757 Gezworen laten van Ranst. 18 dec. 1544.
- 758 Schepenbrief van Moerbeke. 7 juni 1545.
- 759 Schepenbrief van Ranst. 10 mrt. 1546.

- 760 Schepenbrief van Ranst. 10 dec. 1546.
- 761 Schepenbrief van Antwerpen. 4 jan. 1556.
- 762 1557.
- 763 1570.
- 764 Schepenbrief van Antwerpen. 11 sept. 1587.
- 765 1593.
- 766 1611.
- 767 Laathof der twee Heren van Ranst. 22 okt. 1614.
- 768 Leenmannen der twee Heren van Ranst. 11 jan. 1616.
- 769 8 mei 1645.
- 770 Akte van heropneming van geding voor de schepenen van Ranst ter Fr. Van A. 25 mrt. 1667.
- 771 Scheiding en deling erfgenamen Geeraert Cuypers. 2 nov. 1668.
- 772 Scheiding en deling erfgenamen Geeraert Cuypers. 2 nov. 1668.
- 773 Raad van Brabant. 11 nov. 1712.
- 774 Leenhof van Brabant. 19 juni 1714.
- 775 Raad van Brabant. 16 dec. 1716.